

osobą Aelreda, będzie musiał je uwzględnić. W przeciwnym razie będzie słusznie posądzony o brak należytej kompetencji i wiedzy.

ks. Ryszard Groń – Chicago

Szymon DRZYŹDŹYK, *Chrystologia w perspektywie Mitu Trojańskiego, Horyzonty Dogmatu 3*, Kraków 2017, Wydawnictwo Scriptum, ss. 250.

Monografia księdza Szymona Drzyżdżyka jest kolejną pozycją wydawniczą, ukazującą się w serii „Horyzonty Dogmatu”. Książka stanowi próbę zaprezentowania obrazu Jezusa Chrystusa wyłaniającego się z kart *Centonów Homeryckich*. We wstępie autor stawia następujące pytanie: czy można wyrazić całość ewangelicznego przekazu językiem mitu trojańskiego? (s. 14). Tak postawiona kwestia generuje kolejne bardziej szczegółowe pytania, dotyczące obecności Chrystusa w *Centonach Homeryckich*, mianowicie: jaki obraz Syna Bożego wyłania się z centonów?, w jakim stopniu jest on tożsamy z ewangelicznym przekazem, to znaczy, czy homeryckie treści są wystarczające, aby wyrazić postać i misję zbawczą Jezusa, zawartą w Ewangeliach, a przedstawioną w centonach?, czy widać ingerencję centonisty w homerycki tekst i w jakim stopniu, aby treściami mitu trojańskiego zaprezentować ewangeliczną narrację zbawczą? Odpowiedzi na powyższe zagadnienia stanowią treść książki Drzyżdżyka.

We wstępie Autor przedstawia zagadnienia związane z wczesnochrześcijańskimi *Centonami Homeryckimi*, ich literacką funkcję i „ewangelizującą” rolę, jaką pełniły w pierwszych wiekach chrześcijaństwa. Następnie prezentuje stan badań nad tymi utworami w Polsce i w świecie oraz metody, jakie zostaną zastosowane w badaniach: analityczną, porównawczą, synchroniczną i teologiczną. Kolejnym zagadnieniem jest problematyka autorstwa oraz różnych wersji manuskryptów centonów. Autor za tekst źródłowy swojej analizy podaje drugi pod względem długości manuskrypt, zawierający 1948 wersów, w którym znajduje się najwięcej chrystologicznych motywów (*Homerocentones*, ed. Rocco Schembra, Brepols 2007).

Monografię rozpoczyna spis treści, po nim wykaz skrótów, wstęp i następujące po sobie trzy rozdziały. Każdy z nich zawiera podrozdziały, te z kolei podpunkty. Każdy rozdział wieńczy podsumowanie. Całość książki zamyka zakończenie, bibliografia, streszczenie w języku angielskim oraz indeks osób. W pierwszym rozdziale autor omawia szczegółowo strukturę i treść *Homerocentonów*. Rozdział ten, podzielony na cztery części, prezentuje ewangeliczne wątki związane z preegzystencją Syna Bożego, narodzeniem i życiem ukrytym Jezusa, publiczną działalnością, na którą składają się liczne uzdrowienia i cuda, oraz wydarzenia związane z męką, śmiercią, zmartwychwstaniem i wniebowstąpieniem Jezusa. W rozdziale drugim Autor poszukuje podobieństw, jakie zachodzą pomiędzy bohaterami poematów homeryckich a Jezusem. Postaci homeryckie

zostały podzielone na cztery kategorie bohaterów: bogów, boginie, bohaterów z Iliady i Odysei oraz kobiet. W rozdziale trzecim, Drzyżdzyk poddaje analizie tytuły i formuły chrystologiczne zawarte w *Centonach Homeryckich*. Każdy rozdział opatrzone jest podsumowaniem, wszystkie zaś rozdziały wieńczy syntetyczne zakończenie. Bibliografia obejmuje źródła podstawowe i pomocnicze, literaturę przedmiotu oraz pomocniczą.

Książka Szymona Drzyżdzyka jest pierwszą tego typu pozycją naukową, która w sposób całościowy analizuje chrystologiczne motywy zawarte w *Centonach Homeryckich*. Niewątpliwie stanowi to nowatorski charakter monografii, która w szczegółowy sposób przedstawia treści zawarte w Homerocentonach. Ponadto ich szczegółowa analiza pozwala zapoznać się z tym pionierskim, mało znanym jeszcze w Polsce szerszemu odbiorcy, gatunkiem literackim. Bogata bibliografia podkreśla walor naukowy pozycji, a zastosowane przez autora metody badawcze, począwszy od analizy językowej tekstów Homerocentonów, poprzez ich porównanie z tekstami biblijnymi i analizę teologiczną pozwoliły wyłonić kompleksowy obraz Chrystusa zawarty w tych wczesnochrześcijańskich utworach i zrealizować postawiony we wstępie cel badawczy.

Na uwagę zasługuje umiejętne wyselekcjonowanie analizowanego materiału badawczego. Dotyczy to zwłaszcza rozdziału drugiego, w którym autor dokonuje wyboru kluczowych postaci homeryckich, zaadaptowanych do centonów. Na tle dotychczasowej literatury, w której koncentrowano się na podobieństwach Odyseusza do Jezusa (Daniélou, Ranier, Pietras), udaje się autorowi wykazać także podobieństwa pomiędzy Hektorem a Jezusem (Hektor ginie poza miastem, podobnie i Jezus poza Jerozolimą; trojański książę umiera opuszczony przez bogów, w ewangelicznym przekazie [Mt 27, 46; Mk 15, 34], umierający Jezus woła do Ojca: „Boże mój, Boże, czemuś Mnie opuścił”). W rozdziale trzecim Autor prezentuje tytuły i formuły chrystologiczne przedstawione za pomocą oryginalnej terminologii homeryckiej.

Chociaż monografia Drzyżdzyka, ze względu na swoją treść ma charakter specjalistyczny, to jej lektura pozwala szerzej spojrzeć na korelację zachodzącą pomiędzy pogańskimi utworami a Biblią. Treść jest zrozumiała, logiczna, prowadząca do jasno sformułowanych wniosków. Książka zyskałaby zapewne jeszcze więcej na filologicznej wartości, gdyby autor zastosował w niej więcej analiz o charakterze językoznawczym. Mogłoby to poszerzyć naukową perspektywę o nową jakość semantyczną. Gdziekolwiek pojawiają się nieliczne literówki oraz powtórzenia.

Monografia ks. Szymona Drzyżdzyka niewątpliwie stanowi ważny wkład naukowy w nurt badań nad centonami. Całościowe ujęcie postaci Jezusa Chrystusa zaprezentowanej w *Centonach Homeryckich* stanowi zupełne *novum* we współczesnych badaniach nad tym gatunkiem literackim. Pozycja ta stanowi ważny przyczynek do dalszych analiz teologicznych w oparciu o inne starożytne mity (prometejski, tebański, heraklejski).